

Uitvoeringsplan Isolatieaanpak

Uitvoeringsplan

1.1. Uitvoeringsplan isolatieaanpak

1.2. Concept, 19 september 2024

1.3. Bestuurlijk opdrachtgever: Peter van Diepen

1.4. Ambtelijk opdrachtgever: Kathy Boomstra

1.5. Ambtelijk opdrachtnemer: Mundel van Wezenbeek

1.6 Onderdeel van opgave: Leefbare stad

1.7 Onderdeel van programma: Programma Duurzaamheid

WAT

Achtergrond: belangrijkste feiten op een rij

In 2019 is het Nederlandse Klimaatakkoord afgesloten. Hierin staan maatregelen die we tot 2050 in ons land nemen om onze klimaatdoelen te bereiken en de klimaatverandering zo snel mogelijk te stoppen. Het tussendoel is om in 2030 de CO₂-uitstoot met 49% te verminderen.

Per sector zijn er verschillende afspraken gemaakt. Voor de gebouwde omgeving moeten in 2050 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen van het aardgas af. Als eerste stappen moeten in 2030 de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen verduurzaamd zijn. Dit gebeurt stap voor stap en wijk voor wijk.

Zo ook in de gemeente Den Helder. Al jaren worden er maatregelen ingezet en projecten uitgevoerd om inwoners te ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning. Zoals bijvoorbeeld via onze gemeentelijke (meestal renteloze) Woonlening, eerdere jaren via de Isolatiesubsidie, het Duurzaam Bouwloket als energieloket, informatieavonden, de mobiele showroom in wijken, adviesgesprekken (telefonisch, aan huis of op spreekuur), de energie- en warmtecoaches, het organiseren van inkoopacties voor energiebesparende maatregelen, zonnepanelen en warmtepompen en het delen van ervaringen tussen bewoners via onder andere de Duurzame Huizenroute.

Probleem/ uitdaging: ongewenste situatie en/of het wenkende vooruitzicht

De energieprijzen zijn in 2021 fors gestegen. Met als gevolg dat veel huishoudens de energierekening moeilijk konden betalen. Vooral huishoudens die wonen in een woning met een lage energetische kwaliteit (een laag energielabel) krijgen te maken met een hoge energierekening. De Rijksoverheid is huishoudens met een grote kans op energiearmoede tegemoet gekomen via energietoelagen. En via het instellen van prijsplafonds op de energieprijzen voor alle huishoudens

Sinds 2024 zijn er geen prijsplafonds op de energieprijzen meer. Ook de energietoeslag komt in 2024 niet terug. Uit onderzoek van TNO blijkt dat woningeigenaren met een woning met een lage energetische kwaliteit vaak onvoldoende financiële middelen hebben om te kunnen investeren in hun woning om zo langdurig en efficiënt hun energieverbruik te verlagen. Het is dus essentieel om huishoudens te helpen om energie te besparen. Anders kunnen zij niet deelnemen aan de energietransitie. Het isoleren van woningen is de eerste grote stap om snel veel energie te besparen. Dit is direct ook structureel, aangezien alle toekomstige jaren de bewoner profijt heeft van de beter geïsoleerde woning en minder hard hoeft te stoken om de woning te verwarmen.

Het isoleren van woningen is ook de basis in de Transitievisie Warmte, die in december 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld. Vanuit de Transitievisie Warmte worden wijkuitvoeringsplannen gemaakt om wijken of buurten aardgasvrij te maken. Om toe te werken naar aardgasvrij, helpt het altijd om woningen eerst te isoleren.

Het Rijk ondersteunt hierbij. Dat is ook hard nodig, want van de koopwoningen in Nederland heeft 32% een energielabel D of lager. Dat gaat om bijna 1,5 miljoen woningen. Daarmee zijn, bij de huidige gasprijzen volgens TNO, ruim 1 miljoen huishoudens kwetsbaar voor een hoge energierekening. Zonder overheidsingrijpen komt isolatie van woningen bij kwetsbare huishouden met onvoldoende snelheid tot stand. Daarom heeft het Rijk het Nationaal Isolatieprogramma opgesteld. Hierin zijn voor 2022, 2023 en 2024 financiële middelen beschikbaar gesteld. Ook voor de komende jaren weten we dat er nieuwe middelen vanuit het Nationaal Isolatieprogramma beschikbaar komen. Deze middelen zijn bedoeld voor het ondersteunen via ontzorging en het daadwerkelijk nemen van isolatiemaatregelen door woningeigenaren. In het bijzonder voor de woningen die slecht geïsoleerd zijn, gedefinieerd als de woningen met een energielabel D, E, F en G. De insteek is om vooral de eigenaren te ondersteunen die moeite hebben om zelf hun woning te isoleren. Dit wordt mede gedaan door de het meenemen van de WOZ-waarde. Hiermee worden de woningen verduurzaamd waar de nood hiertoe het hoogste is. Zo kunnen woningeigenaren besparen op hun energiekosten.

Doelen: gewenste situatie

Het doel is om de slecht geïsoleerde particuliere woningen energiezuiniger te maken en de energiekosten bij huishoudens met een (grote) kans op energiearmoede te laten dalen. Om daar te komen, is de inzet gericht op het bereiken van zoveel mogelijk woningeigenaren met een gericht aanbod. Dit aanbod bestaat uit persoonlijke aandacht en begeleiding. Dus het ontzorgen van

de woningeigenaar in het nemen van grote isolerende maatregelen. Daarnaast is het aanbod gericht op het financieel ondersteunen bij het nemen van deze grote isolerende maatregelen.

Met deze aanpak en het beschikbare budget kunnen voor 31 december 2026 bij meer dan 110 slecht geïsoleerde koopwoningen van huishoudens met een (grote) kans op energiearmoede één of meerdere isolatiemaatregelen worden genomen. Daarnaast kunnen er voor 31 december 2026 bij meer dan 1.367 slecht geïsoleerde koopwoningen met een WOZ-waarde lager dan € 429.300 één of meerdere isolatiemaatregelen genomen.

Doelgroep	Te bereiken
Slecht geïsoleerde koopwoningen van huishoudens met kans op energiearmoede	110 woningen
Slecht geïsoleerde koopwoningen met een WOZ-waarde lager dan € 429.300	1.367 woningen

Resultaat: wat wordt er (aan het eind van het project) geleverd?

De Isolatieaanpak zorgt voor een verbetering met één of twee isolatiemaatregelen bij ruim 40% van de slecht geïsoleerde woningen van huishoudens met een (grote) kans op energiearmoede. Daarnaast zorgt het ervoor dat bijna een derde van de slecht geïsoleerde koopwoningen met een WOZ-waarde lager dan € 223.000 verbeterd worden met (minstens) één isolatiemaatregel. En dat ongeveer 10% van de koopwoningen met een WOZ-waarde tussen de € 223.000 en € 429.300 verbeterd worden met een extra isolatiemaatregel.

Doelgroep	In gemeente	Te bereiken
Slecht geïsoleerde koopwoningen van huishoudens met kans op energiearmoede	264	110
Slecht geïsoleerde koopwoningen en een WOZ-waarde lager dan € 223.000	3.678	1.167
Slecht geïsoleerde koopwoningen en een WOZ-waarde tussen € 223.000 en € 429.300	1.920	200

Afbakening: leg vast welk resultaat het project niet oplevert

Aan de besteding van de Rijksmiddelen zijn voorwaarden verbonden. De Isolatieaanpak richt zich enkel op slecht geïsoleerde koopwoningen. Huurwoningen vallen niet onder de regeling. Voor woningcorporaties en particuliere verhuurders zijn andere regelingen van toepassing. Woningen die een energielabel A, B, of C hebben vallen niet binnen de aanpak. Ook woningen met een hogere WOZ-waarde dan € 429.300 vallen buiten de Isolatieaanpak.

WIE

Organisatie

De verantwoordelijkheden in het project zijn als volgt geregeld.

Rol	Door
Bestuurlijk opdrachtgever	Peter van Diepen, wethouder duurzaamheid
Ambtelijk opdrachtgever	Kathy Boomstra, programmamanager duurzaamheid
Ambtelijk opdrachtnemer	Mundel van Wezenbeek, projectleider energie besparen

De Isolatieaanpak maakt onderdeel uit van de opgave Leefbare Stad en van het Programma Duurzaamheid.

Onderdeel van	
Opgave	Leefbare stad
Programma	Duurzaamheid

Vanuit de gemeentelijke organisatie, zijn de volgende functies betrokken.

Functie	Voor
Projectleider energie besparen	Verantwoordelijk voor Isolatieaanpak
Projectleider energie armoede	Afstemming voor doelgroep in energie armoede
Projectleider warmte	Afstemming voor startwijken Transitievisie Warmte
Projectleider wonen	Afstemming voor woningcorporaties
Projectleider biodiversiteit	Afstemming voor juiste uitgangspunten natuurvriendelijk isoleren
Medewerker sociaal domein	Afstemming voor doelgroep energiearmoede
Functionaris gegevensbescherming	Afstemming voor correct omgaan met ethiek en privacy
Adviseur communicatie	Inzetten van communicatiemiddelen om de doelgroep te bereiken
Jurist	Opstellen verordening en juiste juridische kaders
Adviseur inkoop	Ondersteuning bij de aanbesteding

Ook buiten de gemeentelijke organisatie zijn er meerdere partijen betrokken. Hieronder enkele van de belangrijkste.

Partij	Voor
Intermediair	Uitvoeren van de Isolatieaanpak

Duurzaam Bouwloket	Energieloket
Rijksoverheid	Verstrekker van de financiële middelen

Belanghebbenden

Doelgroep Isolatieaanpak

De voornaamste belanghebbende in de Isolatieaanpak is de doelgroep waar de Isolatieaanpak zich op richt. De Isolatieaanpak richt zich op het isoleren van slecht geïsoleerde koopwoningen. Een slecht geïsoleerde woning is een woning met een energielabel D, E, F of G. Wanneer een woning geen energielabel heeft, dan is de woning een slecht geïsoleerde woning als minimaal twee van de volgende bestaande bouwdelen niet of slecht zijn geïsoleerd: de vloer en de bodem, de gevel (waaronder de spouwmuur), het dak en de zolder/vlieringvloer, de ramen en deuren. Het bouwjaar wordt als indicatie gezien of een woning zich mogelijk in deze categorie bevindt.

Op verzoek van het Rijk is deze groep in onze gemeente verder gespecificeerd. We richten ons specifiek op slecht geïsoleerde koopwoningen van mensen met (grote) kans op energiearmoede (huishoudens die energietoeslag hebben ontvangen of in de schuldhulpverlening of schuldsanering zitten) of met een lagere WOZ-waarde dan € 429.300 (grens voor de Nationale hypotheekgarantie). Om de gelden zo goed mogelijk te verdelen en daar terecht te laten komen waar ze het hardst nodig zijn, hanteren we de volgende (sub)doelgroepen:

- Woningeigenaren van slecht geïsoleerde woningen (energielabel D-G met een (grote) kans op energiearmoede. Deze komen in aanmerking voor een zeer hoge subsidie (€ 5.000) en worden in hoge mate ontzorgd.
- Woningeigenaren van slecht geïsoleerde woningen (energielabel D-G) met een lagere WOZ-waarde dan € 223.000 (de gemiddelde WOZ-waarde van onze gemeente). Deze komen in aanmerking voor een hoge subsidie (€ 1.500) en worden ook in hoge mate ontzorgd.
- Woningeigenaren van slecht geïsoleerde woningen (energielabel D-G) met een WOZ-waarde tussen € 223.000 en € 429.300. Ook zij komen in aanmerking voor subsidie (€ 750), maar moeten zelf meer stappen nemen in de uitvoering.

De goed geïsoleerde woningen (energielabel A-C) of woningen met een hogere WOZ-waarde dan € 429.300 vallen buiten deze Isolatieaanpak. Zij kunnen echter wel met eigen middelen meedoen aan de inkoopacties die georganiseerd worden. Al dan niet in combinatie met de Woonlening of subsidiemogelijkheden vanuit het Rijk.

Woningcorporaties en particuliere verhuurder zijn verantwoordelijk voor het verduurzamen van hun woningbezit. Ook voor deze partijen zijn regelingen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld en vallen daarmee buiten dit uitvoeringsplan..

Intermediair

Via een Europese openbare aanbesteding zoeken we naar een intermediair die ons ondersteunt in de uitvoering. Deze intermediair neemt meerdere taken op zich. Zoals het uitvoeren van de energieadviezen aan huis bij bewoners, het doorlopen van een inkoopprocedure om geschikte uitvoerders te zoeken, als helpdesk voor bewoners te fungeren, ondersteuning bij de communicatie te bieden en (namens de gemeente Den Helder) subsidieaanvragen af te handelen en te betalen.

Uitvoerders

Via een Isolatieaanpak zoals deze worden er isolatiewerkzaamheden bij bestaande woningen uitgevoerd. Dit werk wordt uitgevoerd door de isolatiebedrijven die dit oppakken. De keuze voor een isolatiebedrijf ligt altijd bij de bewoner. Via de intermediair worden er enkele zorgvuldig geselecteerde isolatiebedrijven naar voren geschoven. Voordeel hiervan is dat de keuze op basis van kwaliteit en kosten al gedaan is. Daarnaast is dit extra aantrekkelijk omdat voorfinanciering niet meer nodig is.

HOE

Aanpak

Bij de doelgroepen waar de Isolatieaanpak zich op richt, is het van belang dat we de woningeigenaren in veel gevallen zo veel mogelijk ontzorgen. Dat wil zeggen dat zij ruime, persoonlijke begeleiding krijgen. Daarnaast dat we deze inwoners financieel ondersteunen bij het daadwerkelijk nemen van grote isolerende maatregelen. Deze voorgestelde aanpak komt overeen met datgene waar de Rijksmiddelen voor beschikbaar zijn.

Aanbesteding

Als de Isolatieaanpak kan starten, volgt eerst een Europese aanbesteding om de intermediair te vinden die helpt bij de uitvoering. Het is van belang dat de gewenste partij kundig en ervaren is, met ruime aandacht voor persoonlijke begeleiding van de bewoner. Zodat de bewoner zoveel als mogelijk wordt ontzorgd.

Instrumenten

Subsidie

We stellen een subsidie beschikbaar. Deze subsidie is een financiële ondersteuning voor woningeigenaren die hun woning willen isoleren. De subsidie is enkel te verkrijgen voor eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde woningen met een (grote) kans op energiearmoede of die een lage WOZ-waarde hebben. De subsidie is in te zetten voor grote isolerende maatregelen, dat wil zeggen spouwmuurisolatie, vloerisolatie of bodemisolatie, dakisolatie of HR++ glas. Ook is de subsidie in te zetten voor energiezuinige ventilatiemaatregelen, zoals een systeem voor CO₂-gestuurde ventilatie of balansventilatie met warmteterugwinning. In dit uitvoeringsplan spreken we steeds over isolatie(maatregelen), daarmee bedoelen we alle bovenstaande isolatie- en ventilatiemaatregelen. Daar waar de gemeentelijke subsidie niet dekkend is voor het de volledige hoogte van de isolatiemaatregelen, is het ook mogelijk om deze te combineren met andere subsidies, wat in veel gevallen de

landelijke ISDE-subsidie is. Het maximum hiervan is uiteraard de hoogte van de kosten voor de maatregelen, meer dan dat wordt niet vergoed. Voor de subsidieregeling is een verordening opgesteld die door de raad wordt vastgesteld.

Doe-het-zelf

De subsidie wordt verstrekt wanneer de bewoner ervoor kiest om de maatregelen te laten uitvoeren door een professionele partij. Maar ook wanneer de bewoner ervoor kiest om de maatregelen zelf uit te voeren. Er zit wel een maximum aan hoeveel van de subsidie aan doe-het-zelf maatregelen uitgegeven kan worden. Een bewoner kan er ook voor kiezen om een deel van de subsidie in te zetten voor doe-het-zelf gecombineerd met een deel via een uitvoerder. Bij een subsidie voor doe-het-zelf worden enkel de materialen vergoed, er is geen subsidie als vergoeding voor de tijd die de bewoner in het uitvoeren van de maatregelen steekt.

Energieadviezen aan huis

Naast subsidie, ondersteunen we het grootste deel van de doelgroep ook met een energieadvies aan huis. Hierbij komt er een energie adviseur naar de woning toe en bekijkt met de bewoner welke isolatiemaatregelen toegepast kunnen worden. Daarnaast geeft de adviseur inzicht in de kosten voor deze maatregelen, de hoogte van de subsidie die aangevraagd kan worden en de besparing die het uitvoeren ervan oplevert. Van de maatregelen die passend zijn voor de woning, ontvangt de bewoner ook direct vrijblijvende offertes. Deze worden samen met een kort rapport naar de bewoner toegestuurd.

Hulp bij subsidieafhandeling

Zoals aangegeven willen we de bewoner graag ontzorgen. Dit doen we niet enkel door het energieadvies en het verzorgen van vrijblijvende offertes, maar ook door bewoners de afhandeling van de subsidie uit handen te nemen. In welke mate dit mogelijk is, is afhankelijk van de keuze die de bewoner maakt. In het geval dat de bewoner kiest voor een offerte die volgt uit het energieadvies aan huis, wordt de aanvraag van de gemeentelijke subsidie volledig uit handen genomen. En krijgt de bewoner ondersteuning bij de eventuele landelijke ISDE subsidie aanvraag. Daarnaast hoeft de bewoner in dit geval de subsidie niet voor te schieten. Via de intermediair, die ook de offertes regelt, wordt deze rechtstreeks aan de uitvoerder uitbetaald. Enkel wanneer er nog een eventuele restfactuur is, ontvangt de bewoner deze.

Wanneer de bewoner zelf voor een uitvoerder kiest, moet de subsidie wel door de bewoner aangevraagd worden. Ook is het zo dat als een bewoner voor een eigen uitvoerder kiest, pas na uitvoering de subsidie aan de bewoner wordt uitbetaald. De bewoner moet dan dus wel eerst het subsidiebedrag voorschieten.

Risico's

Niet bereiken gewenste aantal huishoudens

Voor dit project zijn doelstellingen geformuleerd rondom het aantal te isoleren woningen. De kans is aanwezig dat het gewenste aantal huishoudens niet wordt bereikt. Het spreekt voor zich dat deze Isolatieaanpak zich grotendeels richt op de bewoners die niet eerder al (voldoende) stappen hebben genomen om te verduurzamen. Dat neemt impliciet met zich mee dat de doelgroep waar deze Isolatieaanpak zich op richt moeilijker te bereiken of te verleiden is om te isoleren.

Mocht het aantal huishoudens niet worden bereikt, heeft dit ook financiële gevolgen. De Isolatieaanpak wordt grotendeels bekostigd vanuit Rijks gelden. Eén van de voorwaarden van het Rijk is een daadwerkelijke resultaatsverplichting: namelijk het bereiken van minstens 925 slecht geïsoleerde woningen met een WOZ-waarde onder de Nationale hypotheekgarantie (hierna: NHG grens). Worden deze aantallen niet bereikt, dan houdt dit in dat het budget hiervoor in mindering wordt gebracht op de gelden die we van het Rijk hiervoor ontvangen.

Doorlooptijd

Voor deze Isolatieaanpak worden verschillende subsidies vanuit het Rijk ingezet. De termijn waarvoor deze besteed moeten worden, varieert per subsidie. Het grootste gedeelte van het budget (€ 1.972.086) bestaat uit het NIP 2023 en 2024, deze hebben ook de langste doorlooptijd (tot en met eind 2026). De NIP 2022 (€ 290.130) en de middelen voor Energiearmoede 2023 (€ 602.921) hebben een kortere doorlooptijd tot en met eind 2025. Nog onduidelijk is of de bestedingstermijn vanuit het Rijk verlengd gaat worden. De besteding van de NIP 2022 is dermate breed, dat dit nauwelijks risico's met zich meebrengt. De middelen voor Energiearmoede zijn specifiek, daarom is dit risico beperkt door in de verordening de doorlooptijd voor deze middelen aan te passen naar 2025. In het geval er geen verlenging op de bestedingstermijn komt vanuit het Rijk, eindigt de subsidie voor bewoners uit deze doelgroep eind 2025 en worden de resterende middelen, in het geval deze er zijn, terug betaald aan het Rijk.

Uitvoeringskracht

Voor de Isolatieaanpak zijn veel uitvoerende bedrijven nodig die daadwerkelijk de woningen gaan isoleren. De capaciteit (en in sommige gevallen de materialen) zijn bij deze uitvoerders soms beperkt. Via de inkoopactie die de intermediair uitvoert, worden de uitvoerders die wel mogelijkheden hebben zoveel als mogelijk geselecteerd.

Afhankelijkheden

Intermediair

De contouren van de Isolatieaanpak zijn vooraf bekend ter voorbereiding op de aanbesteding en hier summier weergegeven. Dit is uiteraard gedaan na veelvuldige afstemming met de markt. In de Isolatieaanpak wordt straks in grote mate samengewerkt met de nader te vinden intermediair. Al deze intermediairs hanteren een net iets verschillende werkwijze. Bij sommige is het mogelijk om wellicht nog enkele verbeteringen in de aanpak door te voeren. Deze kunnen ook impact hebben op de verordening.

Waardoor het eventueel noodzakelijk is om deze aangepast vast te laten stellen. Toch heeft het de voorkeur om nu alvast deze verordening vast te stellen. Dit om ervoor te zorgen dat we na gunning snel kunnen starten en zodat de bewoner zo snel mogelijk profijt hiervan krijgt.

Financierbaarheid

Er zijn verschillende subsidiebedragen per doelgroep in deze Isolatieaanpak. De subsidie is in sommige gevallen hoger dan de kosten van een isolatiemaatregel. Maar bij andere doelgroepen ook niet. Ditzelfde speelt voor de dekking van een eventuele tweede isolatiemaatregel. Om de maatregel(en) te kunnen uitvoeren, heeft de bewoner in sommige gevallen nog eigen middelen nodig voor het restbedrag. Dit moet de bewoner dus hebben, of financieren via bijvoorbeeld de Woonlening of het Warmtefonds. In deze gevallen is het uitvoeren van de isolatiemaatregel afhankelijk van de financieringsmogelijkheden van de bewoner.

WAARBINNEN

Randvoorwaarden

Ethiek en privacy

De doelgroep van de Isolatieaanpak komt in aanmerking voor subsidie en ontzorging. Wie in de doelgroep valt, wordt op basis van meerdere criteria geselecteerd. Een van deze criteria, het ontvangen van energietoeslag, zegt iets over het huishouden. Dit is gelieerd aan energiearmoede. De energietoeslag was een tegemoetkoming voor de hoge energierekening. In de gemeente Den Helder was dit voor huishoudens met een inkomen van maximaal 120% van het sociaal minimum. De middelen die we nu vanuit het Rijk inzetten zijn ook bedoeld voor het tegengaan van energiearmoede, namelijk door het isoleren van woningen en zo het structureel verlagen van de energierekening. Vanuit deze insteek is er dus doelbinding. En kunnen de adresgegevens die voor de energietoeslag zijn gebruikt ook worden ingezet voor de isolatieaanpak. Belangrijk daarbij is om aan te geven dat bewoners van andere woningen die niet in aanmerking komen voor deze hoge subsidie, er geen schade of hinder van ondervinden dat een ander deze (hogere) tegemoetkoming krijgt.

De andere criteria die bepalen wie in de doelgroep van de Isolatieaanpak valt en dus subsidie en ontzorging ontvangen, richten zich meer op het type woning. De doelgroep voor de subsidie zijn bewoners van koopwoningen, waarbij het energielabel of het bouwjaar van de woning bepaalt of een woning wel of niet in aanmerking komt en vervolgens de WOZ-waarde bepaalt hoeveel subsidie en ontzorging een bewoner kan ontvangen. We gebruiken hiervoor data, waarbij het van belang is om aan te geven dat we ons in eerste instantie richten op woningen (en niet op personen). Daarmee maken we dus geen inbreuk op de privacy van de bewoners.

Pas als een bewoner zich persoonlijk aanmeldt, worden gegevens van personen verwerkt. Uiteraard wordt zorgvuldig met de persoonsgegevens omgegaan. Hiervoor sluiten we een verwerkersovereenkomst af met de intermediair en zijn eventuele onderaannemers die ons bij de Isolatieaanpak ondersteunen.

Op deze wijze maken we een keuze op basis van woninggegevens en pas nadat de bewoners zijn persoonsgegevens heeft verstrekt werken we met persoonsgegevens. De wijze waarop dit ingestoken is, is met respect voor menselijke autonomie, het voorkomen van schade of hinder, waarbij een eerlijk, transparant en verklaarbaar algoritme is meegenomen. De uitkomsten van het algoritme zijn als laatste nog door de menselijke blik beoordeeld. Daarbij zijn de vals negatieve uitkomsten alsnog meegenomen. Denk aan huishoudens met koopwoningen met een slecht energielabel die zich in de schuldhelpverlening of schuldsanering bevinden, worden alsnog toegelaten tot de mogelijkheid om een hogere subsidie voor het isoleren van hun woning te ontvangen.

Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 geldt de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb), deze is vanaf 1 januari 2024 opgegaan in de Omgevingswet als aanvullingsspoor Natuur. De Wnb beschermt alle inheemse in het wild levende diersoorten en hun rust- en verblijfplaatsen. In de praktijk betekent dit dat bij buitendak- en spouwmuurisolatie de woningeigenaar eerst ecologisch onderzoek moet laten uitvoeren, zo nodig maatregelen moet nemen om dieren te beschermen. Als dat niet mogelijk is, moet vergunning worden aangevraagd bij de provincie als bevoegd gezag. Zo'n onderzoek kost bij een gemiddelde type en grootte woning ongeveer evenveel als het uitvoeren van spouwmuurisolatie.

Gemeenten kunnen hierin faciliteren door voor een deel of hun gehele gemeente een Wnb vergunning aan te vragen. Hiervoor moet een soortenmanagementplan (SMP) worden opgesteld. De gemeente doet dan het onderzoek in een gebied en vraagt de vergunning aan, waardoor individuele bewoners dit niet zelf hoeven te doen. Hierdoor kunnen woningeigenaren in dit gebied hun woning na-isoleren volgens de wet, zonder geconfronteerd te worden met hoge kosten voor onderzoek en ontheffing of boetes bij niet naleven ervan.

Ook wij gaan voor de gemeente Den Helder een soortenmanagementplan opstellen. Dit kan echter wel 2 tot 3 jaar duren, omdat er op verschillende tijden en door het jaar heen onderzocht moet worden waar welke soorten leven. Met het soortenmanagementplan vraagt de gemeente voor het hele gebied een vergunning aan bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (hierna: ODNHN). Bij de ODNHN zijn namelijk de provinciale taken rondom vergunningverlening en handhaving voor de Wnb belegd.

Dat roept natuurlijk de vraag op hoe hiermee om te gaan in de periode tot de gemeente Den Helder een soortenmanagementplan en ontheffing heeft. Het Rijk heeft hiervoor in mei 2024 een landelijke aanpak Natuurvriendelijk Isoleren gemaakt. Woningeigenaren kunnen hun woning isoleren door een isolatiebedrijf in te schakelen dat natuurvriendelijk isoleert. Natuurvriendelijk Isoleren mag in dat geval toegepast worden zónder voorafgaand ecologisch onderzoek en zónder een ontheffing. Er wordt voor maximaal 3 jaar met de landelijke lijn Natuurvriendelijk Isoleren gewerkt, totdat er voor heel Nederland gemeentelijke soortenmanagementplannen (SMP) gestart zijn en er minimaal begonnen is met het ecologisch onderzoek dat onderdeel is van het SMP. Zo kan er tijdelijk met een ontheffing via een zogeheten “pre-SMP” worden gewerkt. Ook de provincie ondersteunt deze aanpak.

Kwaliteit

Ontzorging en kwaliteit zijn belangrijke vereisten in deze Isolatieaanpak. Bij de begeleiding van de bewoner door de marktpartij ligt de focus op ontzorging. Daaronder verstaan we onder meer het adviseren van de bewoners, een selectie van marktpartijen die offertes aanbieden en werkzaamheden uitvoeren, het afhandelen van de subsidieaanvragen en in sommige gevallen zelfs het overnemen van de voorfinanciering van de maatregelen. Om een goede intermediair te vinden die ons en de bewoners hierin goed kan helpen, doorlopen we een aanbesteding waar dit type kwaliteits- en ontzorgingseisen nadrukkelijk zijn opgenomen. Deze stellen we zowel aan de intermediair, die ze vervolgens ook meeneemt in het vinden van uitvoerende partijen. Zodat zowel de advisering, gebruikte materialen en uitvoering correct en naar wens worden uitgevoerd.

WAARMEE

Tijd

Onderstaande globale planning wordt aangehouden.

Periode	Werkzaamheden
December 2024	Vaststellen verordening door de gemeenteraad
Januari tot en met mei 2025	Voorbereiden en doorlopen aanbesteding intermediair
Juni tot en met augustus 2025	Project- en communicatie voorbereiding met intermediair
September 2025 tot en met december 2026	Uitvoeren Isolatieaanpak

Middelen

Uitgaven

Deze Isolatieaanpak richt zich zowel op ontzorging als op een financiële tegemoetkoming bij het nemen van isolatiemaatregelen. Voor beiden, evenals voor projectuitvoering en communicatie, zijn er daarom inschattingen van kostenposten meegenomen. Na het doorlopen van de aanbesteding, zijn de exacte kosten bekend.

Ontzorging

In dit project wordt grotendeels gewerkt met kwetsbare huishoudens. Juist daarom is het van belang om een hoge mate van ontzorging te bieden. Dat wordt gedaan door huishoudens een energieadvies aan huis te bieden. Zodat duidelijk is welke isolatiemaatregelen passend zijn in de woning. Vervolg van dit energieadvies aan huis is dat de bewoner ook passende (en vrijblijvende) offertes ontvangt. De ontzorging wordt ook vorm gegeven door de bewoners daar waar mogelijk te ondersteunen bij hun subsidieaanvraag.

Ontzorging	Aantal	Kostenraming
Energieadviezen aan huis	1.961	€ 220.556
Afhandeling subsidieaanvragen	1.477	€ 110.750
Totaal		€ 331.306

Subsidie

Naast ontzorging kunnen bewoners ook in aanmerking komen voor subsidie. Deze is bedoeld voor het daadwerkelijk verbeteren van hun woning door isolatie (en eventueel ventilatie). De subsidie is in drie groepen verdeeld, om zoveel mogelijk middelen daar te laten belanden waar ze het meest nodig zijn.

Doelgroep	Subsidie	Subsidieplafond
Koopwoningen met energielabel D, E, F of G van huishoudens met kans op energiearmoede	€ 5.000	€ 550.000
Koopwoningen met energielabel D, E, F of G en een WOZ-waarde lager dan € 223.000	€ 1.500	€ 1.750.000
Koopwoningen met energielabel D, E, F of G en een WOZ-waarde tussen € 223.000 en € 429.300	€ 750	€ 150.000
Totaal		€ 2.450.000

Project- en communicatie

Om deze Isolatieaanpak op te zetten, zijn daarnaast ook kosten nodig voor het projectmanagement (opzetten en managen van de aanpak) en voor communicatie (versturen van bewonersbrieven en andere communicatie uitingen).

Project- en communicatiekosten	Kostenraming
Projectmanagement	€ 75.000
Communicatie	€ 50.000
Overige kosten en onvoorzien	€ 57.831
Totaal	€ 182.831

Overzicht verschillende kosten

Hieronder is een overzicht te zien van de verschillende kosten voor de Isolatieaanpak.

Isolatieaanpak	Kostenraming
Ontzorging	€ 331.306
Subsidie	€ 2.450.000
Projectkosten	€ 182.831
Totaal	€ 2.964.137

Beschikbare middelen

Vanuit het Rijk zijn er verschillende middelen beschikbaar die we willen inzetten voor de Isolatieaanpak. Dat betekent ook dat we daarmee moeten voldoen aan de voorwaarden die het Rijk hieraan stelt. De gelden zijn namelijk aan bepaalde doelen gelabeld. Achteraf is hiervoor een SiSa-verantwoording nodig. De verschillende middelen zijn hieronder toegelicht.

Nationaal Isolatieprogramma (NIP) 2022

Voor het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) 2022 heeft de gemeente Den Helder een bijdrage ontvangen van € 290.130. Deze middelen zijn bedoeld voor het isoleren van woningen met energielabel E, F en G. De bestedingstermijn hiervoor loopt tot en met eind 2025.

Nationaal Isolatieprogramma (NIP) 2023 en 2024

De gemeente Den Helder heeft een aanvraag gedaan voor de Specifieke Uitkering (SpUk) Lokale Aanpak Isolatie voor de jaren 2023 en 2024. Het maximale bedrag van is toegekend, wat neerkomt op een bedrag van € 1.972.086. De middelen zijn bedoeld voor het isoleren van slecht geïsoleerde woningen van eigenaren die moeite hebben hun woning te verduurzamen. Een slecht geïsoleerde woning is hierbij een woning met energielabel D, E, F of G, of wanneer deze niet bekend is een woning waarbij minimaal twee bouwdelen niet of slecht zijn geïsoleerd. Het budget kan ingezet worden voor energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel samen met energiezuinige ventilatiemaatregelen, ondersteuning van eigenaar-bewoners of gemengde verenigingen en gemeentelijke uitvoeringskosten. Het gemiddeld te besteden bedrag is € 1.460 per woning. Om het volledige bedrag te moeten krijgen, moeten minstens 925 woningen worden geïsoleerd. Hiervoor is een termijn gesteld tot en met eind 2026.

Energiearmoede 2023

In 2023 heeft de gemeente Den Helder een extra (derde) specifieke uitkering ontvangen voor energiearmoede. De hoogte hiervan is € 601.921. De voorwaarde is dat deze uitkering wordt ingezet voor huishoudens met een laag besteedbaar inkomen die te maken hebben met hoge energielasten als gevolg van gestegen energieprijzen in combinatie met de lagere energetische kwaliteit van de woningen. Deze middelen moeten besteed worden voor 31 december 2025.

Middelen vanuit de gemeente

Vanuit het Programma Duurzaamheid 2024-2027 zijn er middelen gereserveerd voor deze Isolatieaanpak. Vooral om proces- en communicatiekosten te dekken. Dit gaat om een bedrag van € 100.000. Hierdoor komen de middelen van het Rijk volledig ten goede aan de bewoners.

Overzicht verschillende middelen

Hieronder is een overzicht te zien van de verschillende financiële middelen die beschikbaar zijn voor deze Isolatieaanpak.

	Toegekend bedrag	Bedoeld voor	Bestedingstermijn
Nationaal Isolatieprogramma (NIP) 2022	€ 290.130	EFG koopwoningen	Voor eind 2025
Nationaal Isolatieprogramma (NIP) 2023 en 2024	€ 1.972.086	DEFG koopwoningen met een WOZ-waarde lager dan € 429.300	Voor eind 2026
Energiearmoede 2023	€ 601.921	Huishoudens in energiearmoede	Voor eind 2025
Programma Duurzaamheid 2024-2027	€ 100.000	Proces en communicatie	2024 - 2026
Totaal	€ 2.964.137		

Zoals hierboven blijkt, is er dekking voor het volledige te besteden bedrag van € 2.964.137. Voorwaarde hiervoor is dat er voldoende woningen de stap zetten om te isoleren. Alleen dan, zijn de Rijksmiddelen ook voor de gemeente Den Helder beschikbaar.

Monitoring

Voor de Rijksmiddelen is het nodig om de besteding van de middelen te verantwoorden. Dit gaat jaarlijks achteraf via een SiSa-verantwoording. Voor de middelen uit de NIP 2023 en 2024 moet daarnaast nog twee keer per jaar een voortgangsrapportage worden bijgehouden. Voor beiden is het van belang om bij te houden welke maatregelen per woning worden uitgevoerd, hoeveel dit wordt uitgevoerd (aantal m²) en of dit via bouwbedrijven of via doe-het-zelf is uitgevoerd. Voor de voortgangsrapportage gelden nog aanvullende eisen, zoals of de WOZ-waarde onder de NHG grens vallen, energielabel en de energetisch slechte schillelementen.

9. Communicatie/ informatie

Communicatie

Bij de Isolatieaanpak zetten we in op heldere en laagdrempelige communicatie. Zodat de doelgroep in begrijpelijke taal en met waar nodige visuele ondersteuning wordt geïnformeerd over de mogelijkheden en voordelen waarvan ze gebruik kunnen maken.

Dit pakken we via drie sporen op: via gemeente brede communicatie, via doelgroepgerichte communicatie en via communicatie met partners en ambassadeurs. De gemeente brede communicatie gebeurt via de standaard communicatie kanalen, zoals een persbericht, Stadsnieuws, de gemeentelijke website, de nieuwsbrief energie besparen, de sociale media enzovoorts. Daarnaast ontvangen alle bewoners die tot de doelgroep behoren schriftelijke informatie over de Isolatieaanpak en de mogelijkheden om hieraan mee te doen. Informatie over de Isolatieaanpak delen we met partners, zoals het Duurzaam Bouwloket, de warmtecoaches, de energiecoaches, het Sociaal Team enzovoorts.

We communiceren niet enkel bij de start van de Isolatieaanpak. Maar ook tijdens de uitvoering. Bijvoorbeeld via herhaalberichten. Of door het delen van verhalen van inwoners die hebben deelgenomen aan de regeling. Ook communiceren we pro-actief over het verloop van de regeling, zodat inwoners informatie krijgen over de voortgang, successen of eventuele nieuwe ontwikkelingen.

Participatie

Voor het vormgeven van deze Isolatieaanpak is er met verschillende collega's, samenwerkingspartners en marktpartijen gesproken die ideeën hebben over deze aanpak. Er is geen uitgebreid participatieproces geweest.

Akkoord

Bestuurlijke opdrachtgever

Ambtelijke opdrachtgever

Opdrachtnemer